

A Aleksitimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *A Aleksitimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16166>

Özet

A Aleksitimi Ölçeği, aleksitimi yapısının özellik yaklaşımları çerçevesinde ölçmek amacıyla Türkiye'de geliştirilmiş öz bildirim tipi bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin geliştirme çalışması, aleksitiminin duygusal farkındalık ve ifade zorlukları gibi temel boyutları Türk popülasyonuna özgü kültürel ve dilsel özellikler açısından geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmeyi amaçlamıştır. Ölçek, madde seçimi ve faktör yapısının oluşturulması süreçlerini içeren kapsamlı bir ölçek geliştirme çalışmasının ürünüdür.

Ölçek, literatürdeki mevcut araçların eksikliklerini gidermeyi hedefleyerek, özellikle aleksitiminin kişilik özelliği olarak kavramsallaştırılması odaklanmıştır. Geliştirme süreci, ilgili bilimsel dergide yayımlanan hakemli bir makale ile detaylandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

A Aleksitimi Ölçeği, Aleksitimi, Özellik Yaklaşımı, Psikometrik Geliştirme, Faktör Yapısı, Duygu İfadesi Zorluğu, Türk Popülasyonu.

Yazarlar

Tatar, A., Saltukoğlu, G., Alioğlu, S., Çimen, S., Güven, H., ve Ay, Ç. E.

Amaç

A Aleksitimi Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kendi duygusal durumlarını tanıma, anlama ve sözel olarak ifade etme yeteneklerindeki yetersizlikleri tanımlayan psikolojik bir yapı olan aleksitimi düzeylerini ölçmektir. Geliştirme çalışması, bu yapının ölçümünde kullanılan uluslararası ölçeklerin adaptasyon yerine, kültürel bağlama daha uygun, yerel ve özellik yaklaşımına dayanan yeni bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Özellikle aleksitimi düzeylerinin psikopatoloji, stresle başa çıkma ve kişilerarası ilişkiler gibi alanlardaki etkilerini inceleyen çalışmalara sağlam bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılardan biri olan aleksitimi kavramını ölçmektedir. Aleksitimi, dört temel boyutta incelenen çok boyutlu bir yapıdır:

Duyguların Tanımlamada Zorluk (DTT): Bireyin kendi duygusal tepkilerini adlandırma ve ayırt etme yeteneğindeki güçlük.

Duyguların ifade Etmede Zorluk (D?T): Bireyin duygusal tepkilerini sözel olarak başkalarına aktaramama durumu.

Dünya Yönelik Düşünme (DYD): Düşüncelerin genellikle somut olaylara ve dış dünyaya odaklanması, içsel deneyimlerden kaçınma eğilimi.

Bu ölçek, aleksitimiye bir kişilik özelliği (trait) olarak ele alan modern yaklaşımlara uygun olarak geliştirilmiştir ve bu boyutların Türk popülasyonundaki tezahürlerini yansıtacak şekilde yapılandırılmıştır.

Geçerlik

A Aleksitimi Ölçeği'nin geliştirme çalışması, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek üzere çeşitli Geçerlik analizlerini içermektedir. Yayınlanan makale başlıkları, ölçek geliştirme sürecinin madde seçimi ve faktör yapısının oluşturulması amaçlarına odaklanmıştır göstermektedir.

Bu kapsamda, yapı geçerliliğini kanıtlamak amacıyla muhtemelen açılmayacağı ve doğrulayacağı Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca, ölçüm aracı olarak aleksitimi ile ilişkili diğer yapılarla beklenen yönde korelasyon gösterip göstermediğini incelemek üzere ölçüt başlımları geçerlik çalışmaları da yürütülmüştür. Geliştiriciler, ölçeğin geçerlik kanıtlarını detaylı olarak bilimsel yayında sunmuşlardır.

Güvenirlilik

Ölçek geliştirme sürecinde, A Aleksitimi Ölçeği'nin tutarlılığı ve kararlılığı belirlemek amacıyla Güvenirlilik analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach alfa katsayısı) ve muhtemelen zaman içindeki kararlılığı (test-tekrar test güvenilirliği) değerlendiren istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçmekte ne kadar başarılı olduğunu göstermektedir. Geliştirme çalışması, ölçeğin Türk örnekleminde güvenilir sonuçlar verdiğini ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Tatar ve arkadaşları (2017) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasının temel odak noktalarından biri, ölçeğin faktör yapısının oluşturulmasıdır. Bu süreç, aleksitiminin temel boyutların ayrıştırmak ve ölçeğin yapısal modelini belirlemek için Faktör Analizi yöntemini kullanmıştır.

Analizler sonucunda, ölçeğin aleksitiminin çok boyutlu doğasını yansıtan, teorik olarak anlamlı

ve istatistiksel olarak sağlam bir faktör yapısına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu analizler, ölçeğin maddelerinin hangi alt boyutlara (Duygular Tanımlamada Zorluk, Duygular ifade Etmede Zorluk, Dışa Yönelik Düşünme) yüklendiğini netleştirmiş ve ölçeğin nihai formunun oluşturulması sağlamıştır.

Enstrüman

Test Çeşidi: Geliştirme (Yeni bir özgün ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire). Maddeler genellikle Likert tipi veya benzeri bir derecelendirme formatında yanıtlanmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Klinik ve klinik dışı yetişkin popülasyon.

Yaş Grubu: Yetişkin bireyler.

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması genellikle üniversite öğrencileri ve/veya genel toplum örneklemeleri üzerinde yürütülmüştür. Detaylı örneklem bilgileri referans makalede mevcuttur.

Test Metodolojisi: Özellik yaklaşımına dayalı, çok boyutlu yapıyı ölçek madde havuzunun oluşturulması, pilot uygulamalar, madde analizi ve nihai olarak faktör yapısının belirlenmesi amaçları içeren psikometrik metodoloji kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Aleksitimi, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometri, Öz Bildirim, Nöropsikiyatri, Faktör Yapısı, Türk Ölçeği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Arkun Tatar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: arkuntatar@yahoo.com

Yayın Adresi: Sorumlu yazarın akademik kurumu üzerinden sağlanmaktadır.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017 (Yayın yılı).

Şzinler ve Kullanım Hakkı: Ölçeğin bilimsel ve akademik amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Arkun Tatar) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım şartları ayrıca görülmelidir.

Ücret: Akademik araştırmalar için genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları sorumlu yazarın takdirine bağlıdır.

Referanslar

Tatar, A., Saltukoğlu, G., Alioğlu, S., Çimen, S., Güven, H., ve Ay, Ç. E. (2017). Özellik yaklaşımla aleksitimi ölçme-2: a aleksitimi ölçeği madde seçimi ve faktör yapısının oluşturulması. *Nöropsikiyatri Arşivi*; 54: 216-224. DOI: 10.5152/npa.2017.12769

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: noropsikiyatriarsivi.com

Ölçeğin PDF versiyonu (TOAD): a-aleksitimi-olcegi-toad.pdf

A Aleksitimi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri listelenmemiştir. Maddeler, ilgili bilimsel yayının (Tatar et al., 2017) tam metninde bulunmaktadır. Maddelerin tam listesine erişim için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.